

Wymagania edukacyjne z geografii w klasie VII na rok szkolny 2025/2026

1. Podstawy geografii

- przedstawia podział nauk geograficznych
- przedstawia różnice między geografą fizyczną a geografą społeczno-ekonomiczną
- wyjaśnia znaczenie terminów: *siatka geograficzna, południk, równoleżnik, zwrotnik, długość geograficzna*,
- odczytuje wartości długości i szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów
- wskazuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych
- oblicza odległość (rozciągłość) między dwoma punktami na mapie
- wyjaśnia różnice między siatką kartograficzną a siatką geograficzną
- oblicza skalę mapy na podstawie odległości między obiektami przedstawionymi na mapie i w terenie •
- wyjaśnia znaczenie terminów: *wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomica, mapa hipsometryczna*
- wymienia i charakteryzuje metody przedstawiania zjawisk na mapach
- odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych
- przedstawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie

2. Środowisko przyrodnicze Polski

- wskazuje na mapie granicę między Europą a Azją
- określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski
- odczytuje współrzędne geograficzne wybranych punktów na mapie Polski i Europy
- oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski
- wskazuje na mapie przebieg granic Polski (w tym morskich wód wewnętrznych)
- omawia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski
- przedstawia wpływ ruchów górotwórczych w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski
- wyjaśnia, na czym polegają ruchy górotwórcze
- podaje przykłady różnych typów gór i wskazuje je na mapie
- przedstawia wpływ ruchów górotwórczych w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: *krajobraz polodowcowy, rzeźba polodowcowa (glacialna)*
- przedstawia proces powstawania lodowców
- omawia zlodowacenia, które wystąpiły na obszarze Polski
- charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski
- wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski
- charakteryzuje pasy rzeźby terenu Polski
- omawia występowanie głównych skał w Polsce
- wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych Polski
- omawia znaczenie gospodarcze wybranych surowców mineralnych
- charakteryzuje główne czynniki kształtujące klimat Polski na tle Europy
- omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce
- charakteryzuje elementy klimatu Polski (m.in. temperaturę powietrza, opady i wiatry) oraz długość okresu wegetacyjnego
- analizuje zróżnicowanie klimatyczne Polski na podstawie klimatogramów sporządzonych dla wybranych stacji meteorologicznych
- wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
- wyjaśnia znaczenie terminów: *źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejkowate*
- wskazuje na mapie główne rzeki Europy
- charakteryzuje systemy rzeczne Wisły i Odry i porównuje je z wybranymi systemami rzecznyymi w Europie
- opisuje przyrodnicze i gospodarcze znaczenie rzek w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: *gleba, czynniki glebotwórcze, procesy glebotwórcze, profil glebowy*
- wyróżnia najważniejsze cechy gleby brunatnej, bielkowej, czarnoziem, mady i rędziny na podstawie profili glebowy

- rozróżnia główne rodzaje lasów w Polsce (na podstawie filmu, ilustracji lub w terenie)
- omawia przyrodnicze i gospodarcze funkcje lasów
- wymienia formy ochrony przyrody w Polsce
- charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce
- podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze regionu, w którym mieszka
- wymienia przykłady chronionych gatunków roślin i zwierząt w Polsce

3. Ludność i urbanizacja w Polsce

- omawia najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.
- określa położenie polityczne Polski
- wskazuje na mapie państwa Europy i podaje ich stolicy
- omawia podział administracyjny Polski
- podaje nazwy województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie
- wyjaśnia znaczenie terminów: *demografia*, *przyrost naturalny*, *współczynnik przyrostu naturalnego*, *wyż demograficzny*, *niż demograficzny*
- charakteryzuje zmiany liczby ludności Polski i Europy po 1945 r. na podstawie danych statystycznych i map
- charakteryzuje przyrost naturalny ludności Polski na tle Europy
- charakteryzuje strukturę płci i wieku ludności Polski na podstawie piramidy płci i wieku
- wymienia konsekwencje starzenia się polskiego społeczeństwa
- wymienia czynniki wpływające na nierównomierne rozmieszczenie ludności w Polsce
- wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Polski na podstawie map tematycznych
- wyjaśnia terminy: *migracje*, *imigracja*, *emigracja*, *saldo migracji*, *współczynnik salda migracji*, *przyrost rzeczywisty*, *współczynnik przyrostu rzeczywistego*
- analizuje kierunki migracji z Polski i do Polski, a następnie wyciąga wnioski
- wymienia główne skupiska mniejszości narodowych w Polsce i wskazuje je na mapie
- charakteryzuje społeczności etniczne w Polsce
- omawia podział gospodarki na sektory i wykazuje ich znaczenie w rozwoju społeczno-gospodarczym państwa
- porównuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce w XX i XXI w. na podstawie danych statystycznych
- podaje przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu *miasto*
- omawia funkcje miast
- omawia problemy mieszkańców dużych miast
- wyjaśnia znaczenie terminów: *urbanizacja*, *wskaźnik urbanizacji*, *aglomeracja monocentryczna*, *aglomeracja policentryczna (konurbacja)*
- wskazuje na mapie największe miasta w Polsce
- wymienia typy zespołów miejskich i podaje ich przykłady w Polsce

4. Rolnictwo i przemysł Polski

- opisuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce
- wymienia nazwy regionów rolniczych w Polsce o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej i wskazuje je na mapie
- omawia korzyści, szanse i zagrożenia dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej
- podaje przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw (pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych) w Polsce
- wskazuje główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce
- porównuje produkcję roślinną w Polsce z produkcją w innych krajach Europy
- wyjaśnia znaczenie terminów: *hodowla*, *pogłowie*
- przedstawia znaczenie gospodarcze hodowli zwierząt
- wymienia przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu hodowli bydła i trzody chlewnej w Polsce
- przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i omawia jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
- rozróżnia główne działy przemysłu

- omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej
- omawia przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu
- charakteryzuje strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce wg rodzajów elektrowni i źródeł na tle wybranych krajów Europy
- omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w Polsce
 - wymienia i wskazuje na mapie największe porty morskie w Polsce
- przedstawia sytuację polskiego rybołówstwa oraz przemysłu stoczniego
- ocenia możliwości rozwoju gospodarki morskiej w Polsce

5. Usługi w Polsce

- omawia zróżnicowanie usług w Polsce i ich rolę w rozwoju gospodarki
- omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce
- omawia gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce
- charakteryzuje na podstawie mapy sieć kolejową w Polsce
- ocenia znaczenie transportu lądowego dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego naszego kraju
- ocenia znaczenie transportu wodnego (morskiego i śródlądowego) dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego naszego kraju
- wskazuje na mapie porty lotnicze
- dokonuje podziału turystyki
- charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski
- wyjaśnia znaczenie turystyki dla gospodarki kraju
- charakteryzuje wybrane polskie obiekty z *Listy UNESCO* i wskazuje je na mapie
- charakteryzuje bilans handlu zagranicznego Polski
- wymienia kraje będące głównymi partnerami handlowymi Polski
- podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej

6. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski

- omawia różne rodzaje zanieczyszczeń i ich wpływ na środowisko przyrodnicze
- omawia na podstawie schematu przyczyny emisji gazów cieplarnianych i powstawania kwaśnych opadów
- analizuje stan zanieczyszczenia wód śródlądowych na podstawie mapy tematycznej
- omawia skutki zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego i ich wpływ na zachowanie walorów dziedzictwa przyrodniczego we własnym regionie

7. Relacje między elementami środowiska geograficznego

- opisuje zjawisko powodzi
- wskazuje na mapie Polski Dolny Śląsk oraz Małopolskę jako przykłady obszarów zagrożonych powodzią
- przedstawia największe powodzie w historii Polski i ich skutki
- określa rolę sztucznych zbiorników wodnych w Polsce w systemie ochrony przeciwpowodziowej
- analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych lub ograniczające tę produkcję
- analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w województwach łódzkim i pomorskim
- identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu oraz stylu zabudowy na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa
- określa wpływ migracji na strukturę wieku ludności wiejskiej na przykładach wybranych gmin województw zachodniopomorskiego i podlaskiego
 - porównuje cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: *centra logistyczne*, *spedycja*
- omawia sieć autostrad i dróg ekspresowych na podstawie mapy
- identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
- określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku na rozwój turystyki na tym obszarze

- określa wpływ dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tym obszarze
- analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie

8. Mój region i moja mała ojczyzna

- wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski
- charakteryzuje środowisko przyrodnicze własnego regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych
- projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie różnych źródeł informacji oraz własnych obserwacji terenowych
- dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi, w tym z euroregionami
- przedstawia na przykładach osiągnięcia Polaków związanych z regionem w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego
- przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach
- projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Maria Maciak
Nauczyciel geografii